

A csődeljárás.

– fogalma; alanyai; tárgya; jellemzői –

Dr. Bakos-Kovács Kitti PhD.
egyetemi adjunktus

Olvasó lecke
Időigénye: 25 perc

1

A CSŐDELJÁRÁS FOGALMA, JELLEMZŐI.

1. A fizetéseképtelenségi jogról általában.
2. A csődeljárás fogalma.
3. A csődeljárás alanyai.
4. A csődeljárás tárgya.
5. A csődeljárás menete - áttekintés.

1. A FIZETÉSKÉPTELENSÉGI JOGRÓL ÁLTALÁBAN.

A csődeljárás és a felszámolási eljárás a legújabb kori jogfejlődést vizsgálva rendszertanában egy új, heterogén jogi területhez, méghozzá a **fizetéseképtelenségi joghoz** tartozik.¹ A fizetéseképtelenségi jog több olyan eljárástípust foglal magában, amely nem köthető kizárólag a gazdasági társaságok továbbműködésének a biztosításához vagy jogutód nélkül történő megszűnéséhez, hanem ennél tágabb körben olyan eljárási és jogi lehetőségeket teremt, amelynek központi intézménye a fizetéseképtelenség. A fizetéseképtelenség fogalmát az adott eljárástípusra irányadó jogszabályok határozzák meg; ehelyütt annyit kívánunk leszögezni, hogy azt értelmezhetjük akár *általános értelemben* vizsgálva, azaz az adós vagyona a tartozásait nem fedezi vagy előreláthatólag esedékességkor nem fogja fedezni (ide tartozik a csődeljárás, a felszámolási eljárás, a magáncsőd, valamint a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárása), akár *in concreto* az érintett tartozásra vetítve, azaz az adós a jogerősen megítélt követelést lejáratig nem fizeti meg a jogosult részére, a teljesítési határidő tehát eredménytelenül telik el (például végrehajtási eljárás esetében).

A továbbiakban a csődeljárást, bár annak személyi hatálya a gazdálkodó szervezetekre, illetve a Cstv.-ben meghatározott további jogalanyokra vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki, *a gazdasági társaságok működéséhez illeszkedve, illetve megszűnési létszakaszával összefüggésben* helyezzük el.

2. A CSŐDELJÁRÁS FOGALMA.

A csődeljárás a 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) által szabályozott² ún. **reorganizációs eljárás**,³ amely nem a gazdasági társaság jogutód nélkül történő megszüntetésére, hanem a továbbműködés vagyoni feltételeinek a megteremtésére irányul.

A csődeljárás keretében az adós *a csődegyezés megkötése érdekében fizetési haladékot kap, és csődegyezés megkötésére tesz kísérletet.*

fizetési haladék
csődegyezés

A csődeljárás.

reorganizációs eljárás

fizetéseképtelen és fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben levő társaság

nem a jogutód nélkül történő megszűnésre irányul

A csődeljárás célja a likviditás biztosítása és a cégek felszámolásának az elkerülése, ezért az eljárás megindítható a **fizetéseképtelen és a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben** levő, de még éppen fizetőképes cégek esetén is.¹

A csődeljárás tehát **nem a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnésére irányuló eljárás**. Tárgyalása ehelyütt azért szükséges, mert az eljárás a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben vagy fizetéseképtelen gazdasági társaságok esetében a továbbműködés feltételeinek a megteremtése érdekében vehető igénybe. Ugyanakkor azonban, ha a csődeljárás megindítására és ezzel együtt a társaság pénzügyi konszolidációjára nem kerül sor, vagy a megindított csődeljárás eredménytelenül zárul, akkor a fizetéseképtelenség bekövetkezte a gazdasági társaság felszámolását, azaz jogutód nélküli megszűnését vonja maga után.

2

3. A CSŐDELJÁRÁS ALANYAI.

A csődeljárás alanyai az adós gazdasági társaság, a hitelezők és a vagyonsfelügyelő.

A

Adósnak az a gazdasági társaság minősülhet, amely tartozásait (tartozásait) az esedékességkor nem tudta vagy előreláthatóan nem tudja kiegyenlíteni. Tevékenységi körtől függően a Cstv. rendelkezésein túlmenően az ágazati jogszabályok speciális előírásokat határozhatnak meg gazdasági társasági formában működő pénzügyi intézmények, biztosítók, befektetési vállalkozások, alapkezelők, bizalmi vagyonsfelügyelő társaságok és külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe stb. fizetéseképtelensége esetére.⁴

d

A csődeljárás csak **az adós kérelmére** kezdődhet, hivatalból nem indítható meg, hiszen a processzus lefolytatása az adós érdekében áll, annak célja az adósra kedvező fizetési haladék megszerzése és a csődegyezség megkötése, elkerülve ezzel a felszámolás elrendelését és a cég jogutód nélkül történő megszűnését.

ó

S

A legfőbb szerv a csődeljárás időtartam alatt *változatlanul továbbműködik* és jogosultságai sem mutatnak eltérést a legfőbb szerve vonatkozó általános szabályoktól. A csődeljárás megindításával **a vezető tisztségviselő megbízatása nem szűnik meg**, továbbra is jogosult az adós üzletvezetésére és képviselésére. Az operatív szerv látja el továbbá a csődtörvényben meghatározott, csődeljárással kapcsolatos feladatokat. A legfőbb szerv és a vezető tisztségviselő hatáskörét **kizárólag a vagyonsfelügyelő jogainak a megsértése nélkül gyakorolhatja**.

A **hitelező** fogalma a csődeljárásban eltérően alakul, mint a végelszámolási eljárásban. A törvény által meghatározott kritériumokat elemezve a csődeljárásban hitelezők azok, akik az alábbi feltételeknek a követelés jellegét és nyilvántartásba vételét tekintve együttesen megfelelnek.

Hitelezők

jogszabályban meghatározott követelés lejáratától, esedékességtől függetlenül pénz, illetve pénzben kifejezhető vagyoni követelés bejelenteni és nyilvántartásba vételi díjat fizetni

3

a) Csak a **jogszabályban meghatározott követelések jogosultjai** minősülhetnek hitelezőnek a csődeljárásban. A *jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozaton* (végrehajtható okiraton) *alapuló követelések* jogosultjainak hitelezői minősége nem kérdőjelezhető meg. Jogerős és végrehajtható okirat hiányában hitelező lehet az is, aki az adós által *nem vitatott vagy elismert, lejárt (esedékessé vált)*, továbbá a *csődeljárás kezdő időpontjában még le nem járt* (de már fennálló) pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követeléssel rendelkezik. A nem vitatott követelések hitelezői mellett a Cstv. 12. §-ának rendelkezései alapján a *vitatott követelések jogosultjai is hitelezői pozícióba kerülhetnek* a csődeljárás során azzal az eltéréssel, hogy az egyezségi tárgyalásokon szavazati jog nem illeti meg őket.

b) Az igény esedékességét vizsgálva a Cstv. *nem tesz különbséget a lejárt és a még esedékessé nem vált hitelezői követelések között*, hanem a követelés esedékessé válásától függetlenül lehetőség van arra, hogy az igény jogosultját a csődeljárásban hitelezőnek tekinthessük. Amennyiben a hitelező valamely szerződés alapján fennálló szolgáltatását (ide értve a termékértékesítést) már teljesítette az adós számára, de az ellenérték megfizetése még nem történt meg, akkor ezen jövőben lejárató követelés bejelentése is megtörténhet a csődeljárásban.

c) Fontos megkötés, hogy a Cstv. kizárólag a **pénz-, illetve a pénzben kifejezhető vagyoni követelések** jogosultjait tekinti hitelezőnek a csődeljárásban.

d) A hatályos szabályok alapján a csődeljárásban bejelentkezéssel rendszer működik, azaz csak az válik hitelezővé az eljárásban, aki igényét a törvényi határidőn belül a vagyonfelügyelőnek **bejelenteni és ezzel együtt a nyilvántartásba vételi díjat megfizeti**. Nem az adós dönti tehát el, hogy kit tekint hitelezőnek, hanem a hitelező mérlegelésének a függvénye, hogy részt kíván-e venni az eljárásban vagy sem.⁵

A **vagyonfelügyelő** a hitelezői érdekek védelmének biztosítására a bíróság által a felszámoló névjegyzékéből kirendelt, szakértelemmel rendelkező személy vagy szervezet lehet. A vagyonfelügyelő **ellenőrző funkciót** lát el a csődeljárás során, kirendelésével az adós nem veszti el a vagyona feletti rendelkezési jogát és nem szűnik meg a vezető tisztségviselők jogviszonya sem.⁶

Kettős feladata egyrészt *az adós vagyonának a védelmében*, másrészt pedig a *csődegyezés megkötésének és az eljárás sikeres befejezésének az elősegítésében* nyilvánul meg. Tevékenységével a társaság továbbműködésére vonatkozó feltételek kialakítását, valamint a pénzügyi konszolidáció elérését mozdítja elő azzal, hogy a társasági vagyon megóvása érdekében a törvény számos jog-sítványt biztosít a részére.

A vagyonfelügyelő

A csődeljárásban nem a cégbíróság, hanem az adós csődeljárás iránti kérelem benyújtásának napján bejegyzett magyarországi **székhely szerint illetékes törvényszék** („csődbíróság”) működik közre, amely nemperes eljárás lefolytatásával ellenőrzi a jogszabályok betartását és elbírálja a jogsértés miatt emelt kifogásokat.

Ezen illetékességi szabály alól azonban **kivételként** jelenik meg az az esetkör, amikor a *székhely* más cégbíróság illetékességi területére történő *áthelyezése esetén* a székhelyváltást követő **180 napon belül** kizárólag a **korábbi székhely szerint illetékes törvényszék** előtt kezdeményezhető az eljárás. Abban az esetben tehát, ha a cég székhelyét a csődeljárási kérelem benyújtását megelőző 180 napos időintervallumon belül más cégbíróság illetékességi területére helyezte át, akkor a csődeljárás lefolytatására nem a cégjegyzékbe bejegyzett székhely szerint illetékes törvényszék jogosult, hanem a korábbi székhely alapján illetékességgel rendelkező bíróság.⁷

A bíróság közreműködése a törvényben előírt esetekben a **törvényesség biztosítására** és a felek jogainak a megóvására szorítkozik. E döntések meghozatalakor a bíróság a törvény által megállapított rövid határidő-kereteken belül, a felek és a vagyonfelügyelő által előterjesztett okiratok alapján köteles eljárni.⁸ Eljárása során a Cstv., valamint a csődtörvény által nem szabályozott kérdésekben a 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) szabályait a nemperes eljárásokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések betartásával és figyelembe vételével megfelelően kell alkalmazni. A Pp. rendelkezéseinek mögöttes alkalmazási kötelezettségéből fakad az is, hogy a csődeljárás kezdeményezése és lefolytatása során figyelembe kell venni az **elektronikus kapcsolattartásra** irányadó előírásokat is.

Bíróság

- székhely szerint illetékes törvényszék
- törvényesség biztosítása és a felek jogainak megóvása
- nemperes eljárás
- elektronikus kapcsolattartás

4. A CSŐDELJÁRÁS TÁRGYA

VAGYON	
 <p><i>ideiglenes moratórium</i></p>	<p><i>korrekciós tényező:</i> esetpélda – gépjármű</p>
	<p><i>befolyásoló tényezők:</i> pénzügyi lízing; bizalmi vagyonkezelés</p>
<p>kizárt vagyontárgyak köre</p>	

A törvény kétfajta meghatározást tartalmaz a vagyona vonatkozóan. Egyrészt **számviteli szempontból** a gazdálkodó szervezet vagyona mindazon vagyonelemeket foglalja magában, amelyeket a gazdálkodó szervezetre vonatkozó számviteli jogszabály befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít,⁹ másrészt pedig – **az eljárás menetéhez viszonyítottn** – a csőd-eljárás tárgyát képezi a társaság mindazon vagyona, amellyel a csődeljárás kezdő időpontjában rendelkezik, és amelyet az eljárás során szerez.¹⁰

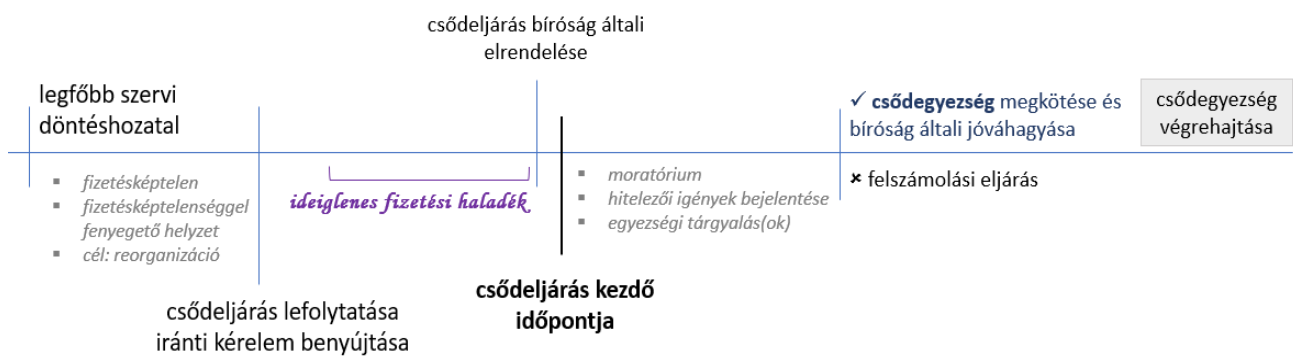
Általánosságban elmondható, hogy mindkét meghatározást csak további értelmezéssel és *korrekciós tényezők figyelembe vételével* lehet megfelelően alkalmazni. Egyrészt a számviteli nyilvántartásban feltüntetett vagy éppen az abban nem szereplő eszközök nem biztos, hogy ténylegesen megfelelnek az adós természetben megtalálható, valódi vagyontárgyainak (például gyorsított amortizációval elszámolt gépkocsi már nem szerepel a mérlegben, de mint az adós tulajdonában lévő vagyontárgy értékesíthető, ezáltal a hitelezői igények kielégítése szempontjából felhasználható).

A társasági vagyon nagyságát *befolyásolhatják a pénzügyi lízing, illetve a bizalmi vagyonkezelés* alá tartozó vagyontárgyak. Az adós által a Cstv. 4. § (3) bekezdésében meghatározott jogcímenek kezelt, de más tulajdonába tartozó vagyontárgyak (például a társaság munkavállalójának munkabéréből levont szakszervezeti vagy egyéb érdek-képviselői tagdíj, járulék, tartásdíj; vagy a gazdálkodó szervezet vagyoni eszközeitől a jogszabály rendelkezése folytán elkülönítetten kezelt és nyilvántartott vagyoni, befektetési eszközök) *nem képezik a csődvagyon részét.*¹¹

Eljárásjogi szempontból nézve az adós vagyona **már az ideiglenes moratórium időszaka alatt** is védelmet élvez, így célszerű erre az időszakra is kiterjeszteni a Cstv. 4. § (1) bekezdésében meghatározott vagyon fogalmát.

5. A CSŐDELJÁRÁS MENETE – ÁTTEKINTÉS.

Az adós által indítványozott csődeljárásra a *legfőbb szerv döntése alapján* kerülhet sor, fizetésképtelenség és fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet esetén egyaránt. **Fizetésképtelen** a gazdasági társaság, ha az adós vagyona nem fedezi a társaság tartozásait, kötelezettségvállalásait. A **fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet** bekövetkezte a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése alapján pedig az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet *nem lesz képes* esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

→ A csődeljárás kezdő szakasza a csődeljárás lefolytatása iránti **kérelem benyújtásától** a csődeljárás elrendeléséről szóló végzés Cégközönyben való **közzétételének a napjáig** (a csődeljárás kezdő időpontja) tart. ¹²

- A második időszak a **csődeljárás kezdő időpontjától** az eljárás befejezéséig (Céggközlönyben való közzétételéig) tart, amely magában foglalja a **moratórium** időtartamát, a hitelezői igények bejelentését, valamint az egyezségi tárgyalásokat.¹¹
- A csődeljárás *eredményes befejezése* esetén az adós és a hitelezők az egyezségi tárgyaláson megkötik a **csődegyezséget**, amelynek elfogadására a moratórium ideje alatt kerülhet sor.¹³ Az egyezségi tárgyalás eredményét be kell jelenteni a bíróságnál, amely *jóváhagyja* az egyezséget és az eljárást befejezetté nyilvánítja. Az eljárás befejezetté nyilvánítását követően történik a **csődegyezés végrehajtása** (és ennek révén az adós tényleges reorganizációja), amelyre az adós és annak vezető tisztségviselői kötelesek.
- Az eljárás *eredménytelen befejezésére* sor kerülhet abban az esetben, ha a hitelezők az egyezségi tárgyaláson az adós által kidolgozott reorganizációs programot és egyezségi javaslatot nem támogatják, valamint ha az elfogadott egyezés vagy a benyújtott kérelem nem felel meg a jogszabály által meghatározott feltételeknek. A bíróság az adós fizetéseképtelenségét hivatalból állapítja meg és **elrendeli** a gazdasági társaság **felszámolását**.

Felhasznált irodalom és amelyeket további olvasásra ajánlunk

Juhász László „A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve” (Novotni Kiadó; Miskolc; 2010.)

Papp Tekla (szerk.) „Társasági jog” (Lectum Kiadó; Szeged; 2011.)

Varga István (szerk.) „A polgári nemperes eljárások joga” (ELTE Eötvös Kiadó; Bp.; 2014.) Online elérhetőség: https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_527_polgari_nemperes_eljarasok/ch02s03.html

Csőke Andrea „Nagykommentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez” (uj.jogtar.hu; Wolters Kluwer; Budapest; 2015.)

Végjegyzetek

¹ A fizetéseképtelenségi jog és csődjog fogalmához lásd a fentiekben megjelölt szakirodalmakat.

² Cstv. 1-6/D. §§ és 7-21/C. §§

³ Megjegyzendő, hogy a csődtörvény preambuluma az eljárás céljaként az adósságrendezést jelöli meg, amely nem azonos a reorganizációval. Az adósságrendezés a tartozások megfizetésére kötelezettek személyének, a teljesítés idejének és módjának a meghatározását jelenti, ezzel szemben a reorganizáció feltételezi az érintett cég pénzügyi helyzetének stabilizálását a továbbműködés biztosítása érdekében. A csődeljárás reorganizációs jellege (a fizetéseképtelen vagy fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megszüntetése) nem azonos a közgazdasági értelemben vett reorganizációval, amely a pénzügyi krízis helyzet felszámolásán túl a cég nyereséggé tételét is magában foglalja. Lásd ehhez: Miskolci Bodnár Péter „A reorganizáció – igények és lehetőségek a magyar fizetéseképtelenségi jogban” (In: Bér garancia és a csőd-, felszámolási eljárás reformja; Novotni; Miskolc; 2005.) 207. p

⁴ A csődtörvény személyi hatálya a gazdálkodó szervezetekre terjed ki, tekintettel azonban arra, hogy a csődeljárások lefolytatására 97-98 %-ban gazdasági társasági formációban működő gazdálkodó szervezetek esetében kerül sor, így az egyes eljárási szabályok gyakorlatilag a gazdasági társaságokra modellezve kerültek kialakításra, az eltérések pedig csak a speciális esetekben kerülnek nevesítésre.

⁵ EBH 2011. 2332.

⁶ A vagyonfelügyelő jogállására lásd részletesen Papp T. i.m. 278. p., 281-284. pp.

⁷ BDT 2010. 2322.

⁸ ÍH 2010. 185.

⁹ Cstv. 3. § (1) bek. e) pont

¹⁰ Cstv. 4. § (1) bek.; BH 2000. 365.

¹¹ A törvény számviteli szempontból is meghatározza a vagyon fogalmát lásd: Cstv. 3. § (1) bek. e) pont. A csődeljárás tulajdonjogi vetületeire vonatkozóan lásd: BH 2003. 293.; Török Gábor „A Csődtörvényről a tulajdonjog szempontjából” (Polgári Jogi Kodifikáció; 2002/4.; 29-35. pp.); Nem tartozik az adós csődeljárás hatálya alá eső vagyonába – annak óvadék jellegére tekintettel – az adósnál visszatartott jótételezési garancia (biztosíték); lásd erre vonatkozóan részletesen: BH 2015. 229.

¹² **Az eljárási tilalmakra nézve lásd:** Cstv. 7. § (2)-(3) bek., és 9. § (3)-(3a) bek.

¹³ BH 2016. 39.

**JELLEN TANANYAG A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT AZ
EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL. PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-
2016-00014**

SZÉCHENYI

HUNGARIAN
GOVERNMENT

European Union
European Social
Fund

INVESTING IN YOUR FUTURE